

Revolucija, što dolazi

Misli i utisci prilikom jubilarnog kongresa kršćanskih mladih radnika (žosistâ) u Parizu: 15—20 srpnja 1937.

I književničko se pero René-a Schwoba i suptilni stil samoga Mauriac-a¹ nadoše u neprilici pred tim kongresom.² Ako je čovjek za tih znojnih srpanjskih dana imao prilike da zađe u te brojne desetke tisuća mladih radnica i radnika, taj kvasac novih radničkih pokoljenja, da s njima osjeća, suživljuje, s njima se stopi — u metro-u, autobusu, na zasjedanjima, noćnoj svečanosti, Mladoj misi, velikom zaključnom zborovanju, u pjesmi, jelu, veselju i molitvi, onda razumije, da Schwobova kapitulacija »comment parler de cet extraordinaire Congrès — kako da čovjek govori o tom izvanrednom kongresu?«, nije gola konvencionalnost, nego iskrena nemoć književničkog pera, kad se nađe pred tolikom bujnošću života, mladosti i kršćanske jednostavnosti, kakova vrije i miruje iza tih opaljenih jabučica i tih razraslih radničkih ruku.

Pariz ih je počeo da osjeća već u četvrtak 15. srpnja, a naročito sutradan u petak, kad su osim stranih izaslanstava počele da naviru guste skupine garavih južnjaka, plećatih Bretonaca, plavih Flamanaca, te pocrnjelih Marokanaca. A Pariz ih je dostojno i dočekaao. On je pokazao, da u njegovim najdubljim dubinama bđije duh stare kršćanske Lutetiae, da je grad Genoveve, Ljudevita i Ivane, Vinka, Ozanama i Montmartre-a.

Neslužbeno ih je on dočekaao po svojim sitnim željezničkim namještenicima, spretnim i duhovitim šoferima, kondukterima autobusa i metro-â, prometnim čuvarima, paziteljima i »monterima« velikih dvorana i stadiona, koji su sa vanrednom uslužnošću i simpatičnom kolegijalnošću susretali

¹ Por.: René Schwob, *Le Peuple ressuscité*, Salut à la JOC, *Etudes*, sv. 232, 5-20/VIII 1937, str. 304—312; François Mauriac, u *Figaro*, 21/VII 1937.

² Za kongres se očekivalo 60.000 mladih radnika i radnica. Navela je međutim bila tolika, da su u zadnji čas morali odbiti 10.000 naknadno najavljenih kongresista. Službena statistika veli da ih je bilo preko 80.000, a izvježbani posmatrači tvrde, da je nedjeljnim zborovanjima prisustvovala ogromna masa od 100.000.

tu novu omladinu: prijazno i s poštovanjem, i onda, kada su im se mišljenja razilazila.

Službeno ih je Pariz primio poslije podne u petak dne 16. srpnja, u raskošnim odajama svoje Vijećnice. Iza kišnoga dopodneva sunce se stalo jogunasto vrtjeti po mirnim stupovima i išaranim prozorima dostojanstvenog pročelja.

Svečana dvorana prvoга kata pomalo se počela da puni. Napirlitane freske i samodopadna zrcala možda se čude tim neobičnim posjetnicima. Kardinalski šešir i biskupsko prstenje ih još toliko ne iznenađuje, al' eto ovoga puta sve predvode — radnici. Uz kardinala je radnik *Bouxom*, glavni tajnik francuskih žosista, uz biskupe je *Verhouven*, predsjednik međunarodne žosističke Središnjice u Bruxelles-u te *Ivana Aubert*, glavna tajnica francuskih žosistkinja; oko njih je u blizini također i radnik *Paul Hublout*, jedan od najsnažnijih govornika sa žosističkih radničkih meetinga. Iza njih, oko njih, s njima — u pravoj kršćanskoj spontanosti i jednostavnosti, koja se začas upoznaje, za čas sporazumijeva, ispremiješane slijede inozemne delegacije: kanadska, engleska, belgijska, nizozemska, španjolska, portugalska, austrijska, češka, bolivijska, hrvatska³ . . . i mnoge druge. Žosizam nadire, osvaja, postaje međunarodan. Papa ga neopozivo hoće, znak da ga Bog hoće.

Predsjednik gradskoga Vijeća, g. *Berthier* se ne gubi u praznim komplimentima, kad u snažnom i tako neposrednom govoru veli, da je žosistički kongres najutješljivija i najidealnija priredba u okviru Međunarodne izložbe . . .

Zborovanja u ogromnom Zimskom velodromu objavljuju nutarnju snagu, nutarnju tajnu žosizma. Žosizam je uspio, da od tih desetaka hiljada radnika i radnica stvori jednu obitelj. Čovjek ne treba dugo, da u toj šarenoj masi osjeti prisutnost one kohezivne sile, koja od svih tih najraznijih fizionomija stvara jednu dušu, jednu gigantsku volju usmjerenu prema Kristu Radniku. Žosizam je uspio, da od tih jedva preglednih masa stvori svijesno, prosvijetljeno, realističko radništvo. Govornici — kao što ni cijeli žosizam — ne gube se u ula-

³ Hrvatsku radničku omladinu, koja se brojna sakupila i sve brojnija sakuplja u redove Križarske Radničke Zajednice, zastupali su — službeno pozvani od Međunarodne žosističke središnjice i priređivačkog pariskog odbora — duhovnik KRZe i njen potpredsjednik.

štenim, a bezidejnim »govorancijama«, ne zaglušuju sebe i druge praznim, šupljim šumom beskrvnih fraza. Svaki govornik zadire u život. Duboko, neposredno u svagdašnji, sadašnji, cjelokupni radnikov i radničin život. Zato je i komunikacija između govornika i mnoštva tako velika, slobodna, nezatomljiva. Njih zanima život, jer iz života dolaze, jer teref života svaki dan na svojim često još nerazvijenim plećima nose. A govornik je isto radnik, radnica. Svaka rečenica iskreno, toplo, snažno i jednostavno izražuje ono, što svi oni u dubinama svojeg bića osjećaju i nose. No finale nije gorčina, nije poziv na mržnju, na razaranje, nego zov na konstruktivni rad; a velike se stvari izgrađuju samo onda, ako se u srca ulije plemenitosti i ljubavi, ako su duše spremne na žrtvu, na dar samoga sebe za izgradnju novoga svijeta. Disciplina, kojom te hiljade i hiljade slijede naloge zvučnika, pokazuje da su za konstruktivni rad spremni i izgrađeni. Neposrednost i uvjerljivost, kojom se iz njihovih mladih prsiju odvijaju zvuci nove radničke poezije:

Sois fière ouvrière et relève les yeux,
 Tu n'es pas esclave ou machine,
 Toi, la soeur du Christ et la fille de Dieu,
 Ta race est la race divine . . .

pokazuju, da taj polet, da to oduševljenje nije improvizirano, kao što se ne može improvizirati ni ta nova radnička poezija. Ona i ono njeno tako uvjereno pjevanje — može da nikne samo iz duša, koje su u sebi osjetile Božju stvarnost, stvarnost »Božjega roda«, koje su u kršćanstvu otkrile veličinu rada i radnika, koje su u Kristu našle svoju vlastitu veličinu.

* * *

Noćna svečanost privukla je u subotu na večer preko 80.000 gledalaca. Ona nas je iznenadila originalnošću, puninom duha, veličanstvenom jednostavnošću. Zosizam se pokazao savršenim ostvarenjem kršćanskog humanizma, kao što je — prema Papinoj definiciji — »savršeni tip Katoličke Akcije«. To uostalom ide skupa. Katolička Akcija ima da ostvari kršćanski humanizam. Ona ima da pretoči vitalnu snagu kršćanstva u sve, apsolutno sve predjele ljudskoga života, ne tako da mu se izvana i silom nametne, niti da ga samo izvana oliči i stavi mu »katoličko« proćelje, već da sve čovječansko — poput kvasca — iznutra obnovi, pridigne, usavrši u smjeru njegove specifične vrijednosti, njegove nutarnje svršnosti.

I radu, i bogatoj kulturi narodne nošnje, i estetskim oblicima suvremene toalete, i umjetničkoj jednostavnosti čednoga plesa, svim zvanjima, svim strukama žosizam daje prvotni nutarnji smisao, vraća pravo ljudsko i božansko dostojanstvo. Svima daje osjećaj neizbježive intimne povezanosti, međusobne ovisnosti, bratske suradnje u zajedničkom izgrađivanju novoga društva.

Pod zvjezdanim nebom srpanjske noći izlaze, osvijetljene magičnim svijetlom jakih reflektora, povorke svih profesija. Odmah je prolom prvog kršćanskog osjećaja pri poslu: veselja. Veselje, radost, jer je rad sudjelovanje s Bogom Stvorcem u uređivanju svijeta, usluga braći, čovječanstvu. Povorku otvara poletni korak južnjačkih vinogradarica, veselo šarenilo lorenskih nošnji, probrano cvijeće provanskih vrtlarica. Iza njih se — kao za kontrast — dostojanstvenim mirom izmorenih gorštaka miču crvene svjetiljke pravih rudara. Nevidljivi speaker — poput sakrivenog narodnog genija — pozdravlja u njima one, kojima dugujemo toplinu naših soba, brzinu naših lokomotiva, žar naših tvornica.

Iza ovih, koji se u tamnoj utrobi zemlje trude za boljitak zajednice, slijede povorke onih, koji se po strmojavim vršcima naših krovova smiono veru, da nam kiša ne zalijeva postelje, da nam vjetar ne obija obrazâ. Speaker i sva prisutna gomila pozdravlja građevinarske radnike. Malo zatim burni pljesak dočekuje one, koji se ne trude toliko nabreklošću svojih mišica, koliko profinjenim vršcima svojih prstiju i uvijek napetim zjenicama: sve vrste tiskarskih radnika. Da ste nam zdravo svi radnici tiskara, jer vi ljudsku misao činite vidljivom, odijevate je u privlačive oblike, dajete joj — krila. Iza vas sasvim naravno dolaze oni, koji ne samo naše misli, nego nas ljude neprestano zbližuju: vi svi izrađivači automobila, lokomotiva, brodova, zrakoplova. I kako je u tu svečanu noćnu tišinu pristajao vaš dostojanstveni ophod s modelom »Normandije«, avijonskim motorom, posve izgrađenim automobilom, što ste ga nosili na svojim prignutim ramenima. Iza vas su — kao vaša pričuvna — slijedili oni, koji vam sve to omogućuju: vaši drugovi iza užarenih peći i zapuhanih kotlova — metalurški radnici.

Povorke zaključuju one, koje se brinu da nam tijelo — naše tijelo, što se često s euharistijom veže, Duha Božjeg u sebi nosi — da nam ono bude dobro i ukusno odjeveno. Švelje i modistice izlaze u najdotjeranijim toaletama. Imaju pravo da se i one, bar na dan svečanosti rada obuku u plod

svoje savjesnosti, svojeg ukusa i svoje požrtvornosti. Tkalčke radnice stoje uz visoke stanove te sa četiri strane potežu iz njih prema sredini ogromne jezike bijeloga platna, koje se u obliku velikoga križa blago priljubljuje uz orošenu noćnu travu, da sutradan bude svečanim sagom kod prve euharistijske žrtve Mladomisnika-radnika.

Sve te povorke isprepletene u obliku žive zvijezde najbolji su odraz duboke povezanosti sviju staleža. Da simbolika bude još zornija, svaka struka donosi proizvod svojega rada. Golemi komad ugljena, željezne rudače, grede i drvene ploče, strukovi svile i rudarske svjetiljke iz dlana se u dlan premještaju do sredine stadiona. Speaker ističe smisao rada. Ni sitna švelja kod svojih igala, ni šegrtić kod svojega iverja, ni namještenik kod svojih brojki, ni pisačica kod svojih tipaka, ni poduzetnik kod svojih knjiga, ni inženjer kod svojih nacрта, ni činovnik kod svojeg prozorčića, ni prodavačica izmorenih nogu, ni šofer kod svojeg volana, ne smiju da se izgube u svom uskom pojedinačnome poslu. Svi oni surađuju, uistinu i stvarno surađuju na *zajedničkoj izgradnji društva*.

Surađuju i oni, koji su na oko odsutni, neplodni: bolesnici. Surađuju možda najintimnije, jer u temelje društva usađuju granitne ploče junačke strpljivosti i samoprijeğora, jer svojim križem nefaljeno i preobilno u svaki potez društvene gradnje unose blagoslov — križa Kristova. I stoga ih taj križ Kristov i najbolje simbolizuje. U tamnoj pozadini stadiona javlja se mjesečinom osut lik velikoga bijelog krsta. Nosi ga pedesetak radnika: mirno, pobožno, svijesno. Nepregledna masa, koja je dosad poput uzbibanog valovlja sudjelovala s predgovornikom, mukom je zanijemila. Nekoliko časaka zavladała je stadionom sveta tišina tabernakula. Grla se stežu, oči se rose. Nedaleko od mene biskup R. rupčićem sakriva svoje ganuće. Kardinal uopće i ne pokušava da ga sakrije.

Pitomo, uvjerljivo diže se speakerov glas, sve toplije i toplije kao da se želi priljubiti križu, kao da želi zagrliti i s počitanjem poljubiti sve one, i Onoga, koje taj križ predstavlja:

O neispoređiva povorko, dođi, dođi među nas...
 Pozdravljamo te Križu, daru naših bolesnika,
 Simbole pravi sviju gorkih patnja:
 I trzaja naših po bolnicama bijelim,
 I dosade duge po sanatorijima našim.
 Rane ponesrećenog nadničara, i žalost neuposlenog radnika,
 Izražene se bijele u tom tkivu unakrštenog drveta.

Patnjo naučnika mlada, kojemu se svi izruguju,
 I ti patnjo iznemogla starca, koji svoju zimu u osami zimuje,
 I vi patnje majke, što no vijenac zaplićete oko kolijevki,
 pa i onih, koje su još prazne...

Patnjo jednoličnoga dana i proradene noći.
 Patnjo osamljene služavke u potkrovlju hladnom.
 Patnjo radnika pionira i radnice pionirke, koji se izmučiše
 spremajući taj velebni kongres.

Patnjo, ti si cement pravi svakoga društva.

No patnja dobiva svoj potpuni smisao, istom u vezi
 s Onim, koji ju je posvetio, dao joj otkupiteljsku snagu. Zato
 se predvodnik osvrće za njim:

Tko je taj radnik, koji neprestano uz nas stupa,
 koji nije ni iz kojeg kraja, a ipak je svuda kod kuće?
 Tko je taj drug, koji se s nama muči
 u svim zvanjima, a sam je čini se obučen kao tesar...?

O skladno izgrađena ljudska Zajednice, tko je tvoj
 Graditelj, tko je tvoj Vođa? tko će ti ulijevati
 životnu snagu...?

Zbor triumfalno grmi:

On!

Na središnjem podiju, između proizvoda svih zanata
 veličanstvenim mirom i pobjedničkom sigurnošću iskrsava
 gorostasni bijeli — *Križ*. Širi svoje otkupiteljske ruke nad
 alatom sviju struka, nad tom sabranom radničkom omladi-
 nom, nad cijelim stadionom, nad Parizom i Francuskom, nad
 Evropom i čitavim svijetom. Predvodnik stupa do svetoga
 podnožja, pali zublje i jednu za drugom predaje svakom
 kraku šarolike zvijezde:

Podite s ovoga vrhunca, podite s podnožja ovoga Križa,
 podite i ponesite luč Onoga, koji je pravo Svijetlo,
 podite prema svima zaslijepljenima, vi lučonoše Evandjelja svetog.
 Ponesite svijetlo uskrsnulog Krista u radionice mračne,
 Osvijetlite neuposlenog čovjeka u očaju teškom.
 U poslovnice svoje zrake enciklikâ ponesite sobom...

Plamen se kliže s jedne baklje na drugu i za čas se
 cijela ponutrica stadiona pretvara u goruće jezero. Simbol
 Kristove svijetlosti.

Predvodnik sabire misli sviju: *Hvalimo Te Gospode*.
 Stotinu hiljada grla prihvaća: *Hvalimo Te Gospode*. —
 Glazba muklo mrmori *Te Deum*; radnici oko križa sastav-
 ljaju originalni oltar. Stupove zamjenjuje blok ugljena i gro-
 mada rudače; na njih stolari stavljaju drvenu ploču, što je

sami netom izradiše. Mjesto jezička svijeća tinjat će rudarske prtilice lampe. Speaker parafrazira *Zahvalnicu*, masa pobožno i gromko insistira: *Seigneur, nous Te louons — Hvalimo Te Gospode...*

Reflektori se najednom gase, ostaje samo život baklji. Speaker spušta glas. Tihu molitvu upravlja Onoj, koja je rodila nazaretskog Radnika:

Da sutradan sa ove mise svi ponesu kršćansko shvaćanje rada;
Da se sva naša braća radnici, i sve naše sestre radnice vesele;
Da se sjetiš onih, koji su najžalosniji i najudaljeniji,
Onih u Trećem Reichu i onih u Sovjetskom Savezu,
Svih onih, koje kao kršćani hoćemo da ljubimo;
Obraćamo se k Tebi, i zajedno Te molimo,
Tebe, radnice, blagoslovljena između svih žena,
bolničarko sviju duša,
svijetlo sviju zora,
Majko Boga našeg
Gospo Naša...

Sitni dječji glas pjeva lirsku pjesmu Našoj Gospi Radničke Omladine, a zatim se prolama urnebesni pjev čitavog stadiona:

Debout, classe ouvrière...
Na nože se radnički svijete...

da završe s oduševljenim i silnim:

Nous voulons le CHRIST PARTOUT
Posvuda hoćemo KRISTA.

U stadionu dostojanstveno miruje osvijetljeni Križ Kristov. Do njega ostaje počasna straža od stotine zosista. Oni će cijelu noć uza nj probdjeti. Kao predstraža radništva cijeloga svijeta. Ono u njima, kao u svojim prvoborcima spoznaje, da je spas i radničke klase, jedino u sjeni pobjedonosnog križa Kristova. Oni šute i bdiju. Parizom međutim još dugo u noć — po autobusima, podzemnim tramvajima, automobilima, parkovima i ulicama — odjekuju sadržajne kitice kongresne himne i njen snažni refren: *Nous voulons le Christ partout.*

* * *

Sutradan je u istom stadionu, na istom oltaru, što ga radnici u predvečerje sagradiše, prva nekrvna žrtva Mladomislavika-radnika. Ne ćemo umanjivati veličinu tih momenta, opisujući ih u tančine. Pred mladomislavikom izlaze 1800 zastava svih ogranaka francuske katoličke omladine:

dačke, mornarske, seljačke, građanske, radničke. Slijede gusti redovi žosista i žosistkinja, povorka od četrdeset i dva biskupa, četiri kardinala, dva radnika, druga mladomisnikova i njegova današnja ministranta, Mladomisnik i za njim sretna majka — radnica. Ne znam jeli itko u povijesti imao takovu mladu misu kao taj mladi svećenik-radnik. Htio je tu svečanost otac međunarodnoga žosizma, kanonik Cardijn. Tim je konkretizovana ona njegova velika misao pokretačica, kojom uzdiže obiteljski život radnika do — svetosti: vi ste pozvani da iz svojih radničkih ognjišta dadete oltaru — svećenika, darujete Crkvi — misionara. Ovakav je jedan svećenik tu pred njima svima stajao. Simbol štovanja, što ga Crkva goji prema radniku. U njegove ruke ona stavlja svoje najdragocjenije: posvećenu Krv Kristovu. Simbol odanosti radništva prema Crkvi: svoje žuljeve stavlja ono u neposrednu službu Crkve. Srce je mnoge mlade radnice u tajnosti življe zakucalo. Mnogoj se sigurno prokrala vruća želja i još toplija molba: Bože mili, divnog ideala za moje buduće čedo.

Misnik tiho započinje obred. Njegov francuski tumač glasno parafrazira molitve. Masa — pobožno i skrušeno — moli Confiteor. Jednoglasno moli za oprostjenje ispred cijeloga svijeta. Za sve mržnje, za sve nepravde, za sve ratove, sva tlačenja, za sva pomanjkanja ljubavi u svijetu. Grandiozno se dijalog nastavlja sad tronut i raskajan, sad poletan i slavodobitan. Iza Evandjelja Namjesnik Kristov progovara.⁴

Za podizanja je cijeli stadion na koljenima. Svi duboko osjećamo, da smo jedno. Kao ona hostija spržena iz mnogoga klasja. Osjećamo da je On s nama, da nas sve povezuje u jednu volju, jednu veliku ljubav. Osjećamo, da nas je ta sila, koja iz tog malog kruha u nas silazi, sa svih kontinenata sve amo sabrala. Da nas ona u sve krajeve goni: *donesoħ oganj na zemlju i hoću, da taj oganj zapali...*

More radničke omladine kleči. Svijesno i mirno. Njih je oganj već zapalio. Poslije podne će se u silnoj zbornoj recitaciji zakleti, da će tu vatru ponijeti u redovitu svagdašnjicu obitelji, tvornice, ureda, skladišta — u svijet. Sila je to, »opasna« sila.

Razumijem, zašto Gestapo nije dopustila nikakve službene delegacije iz Njemačke. Razumijem, zašto su komunisti prije tjedan dana — u istoj dvorani, u kojoj će sutradan zasjedati međunarodni duhovnici žosizma — odlučili, da se na

⁴ Poredi list sv. Oca u ovom broju, str. 329.

svaki način uvuku u zbijene žosističke redove. Razumijem, zašto su poslije podne iza veličanstvenog završetka kongresa pošto poto htjeli da žosiste obaspu svojim natiskanim »čestitkama za najuspjeliji kongres«, svojim »iskrenim simpatijama«.⁵

Strah ima pronicave oči. I smeđa i crvena revolucija osjećaju, da je nova sila na pomolu. I zato ju i jedna i druga tako grozničavo koče. Međutim su si za svoju *nutarnju* slabost same krive. I boljševizam i nacizam stvaraju koru na truloj jezgri. Zato ih činjenice već danas proglašuju podbačenom revolucijom. Žosizam zahvaća u čovjeka, konkretnog, cijelog čovjeka, stvara *ljude*, ne marionete, novu omladinu za novi svijet — i stoga on izgrađuje jezgru. Kad je jezgra zdrava, bolesna će kora sama od sebe i nužno pući. Vitalna srž izgradit će novu. Novi će ljudi stvoriti novo društvo. Zato se u tom smjeru i jedino u tom nalazi revolucija, što dolazi . . .

Stj. Tomislav Poglajen D. I.

⁵ Samo su ovi te papirnate »simpatije« dakako mirno i energično otklonili.

KATOLIČKA AKCIJA

NAMJESNIK KRISTOV RADNICIMA

Papino pismo mladim kršćanskim radnicima (žosistima) prilikom njihova kongresa u Parizu.

Našem dragom sinu Ivanu Verdier, kardinalu-svećeniku svete Rimske Crkve pod naslovom sv. Balbine, pariskom nadbiskupu.

Dragi sine!

Pozdrav i apostolski blagoslov!

U predvečerje proslave desetgodišnjice Radničke kršćanske omladine (JOC) u Francuskoj, koja će se održati pod Tvojim dobrotivim pokroviteljstvom, napunja se Naše srce dubokom utjehom, kad promatramo neizmjereno dobro, kojemu će taj jubilej biti živim svjedoškom. Ugledavši se u primjer svoje starije braće u Belgiji, pregnula je, ima deset godina, mala skupina mladih radnika u Parizu, da nanovo za Krista osvoji svoje drugove radnike.

I od tih nekoliko pionira iz prvih sati nastala je danas impozantna vojska boraca diljem cijele Francuske, koja se zaklela, da će kao ustuk proti bezbožnom komunizmu i poganskom nacionalizmu visoko dignuti ideal kršćanske pravde i ljubavi.

Nepregledni i oduševljeni redovi tih boraca nepobitnim su dokazom, da ih je u toj osvajalačkoj borbi pratila Božja milost. Nije stoga teško priznati uspješnost njihovih metoda u apostolatu, koje oni crpu iz načela Katoličke Akcije, a ta traže — kako smo to napose razvili u Našoj poslanici »*Quadragesimo anno*« — »*da prvi apostoli radnika, neposredni apostoli radnika budu radnici*«. Pa zato,